

FUNDADOR

Joan Cuscó.

EDITOR

Manuel Costa.

DIRECTOR

David Serrano.

CONSELL DE REDACCIÓJordi Aznar, Montserrat Carné, Pol Costa, Anna Mª Fitè, Martí Gasull, Lluís Subirana, Engràcia Torrella.**COL-LABORADORS**Roger Alier, Josep-Ramon Bach, Miquel Bach, M. J. Balsach, Joan Bassegoda, Max Cahner, Fco. Calvo Serraller, Maria Caizada, Ricard Calvo, Manel Camps, Jordi Castellanos, J.L. Cebrían, Isabel Cid, Antoni Clapés, Pere Cornellas, Bartomeu Cruells, Antoni Dalmases, Jordi Domènech, Albert Escoda, Arcadi Espada, Ana Fernández, Joan-Antoni Ferran, Salvador Faura, Immaculada Fontanals, Manuel Foraster, Moisès Galindo, Teresa Garcia, Dolors Godayol, Jordi Graset, Enric Larreula, Marta Maragall, Esteban Martínez, Jaume Mercadé, Jordi Miralles, Pere Monistrol, Eduard Pini, Jaume Puig, Antoni Puigverd, Joan Ripoll, Josep Maria Ripoll, Pere Roca, Jordi Roca, Àngel Mª Rodríguez, Antoni Sala, Jordi Serrano, Montse Serrano, Maria Teresa Soler, Josep Mª Subirachs, Milagros Torres, Rosa Ten, Josep Torrella, Feliu Vallès, Feliu Viaplana, Joan Vilacasas, Oriol Vila-Puig, Santiago Vila-Puig.**MAQUETACIÓ**

Txema Lacunza

EDICIÓ

Fundació Ars

Migdia, 18 · Tel. 937 259 427
08201 Sabadell**REALITZACIÓ**

Filmació: Vallès Crom, S.L.

Impressió: ArtGraf Sabadell, S.L.

PUBLICITAT

Gràfic Set, PCI, SL.

Cabanyes, 8

Tel. 937 120 520 - Fax 937 120 579
08203 Sabadell

Publicació bimestral

DL B-16799-1978

Preu de l'exemplar: 3€ / 500 ptes.

PORTADA: Presos russos obligats a fer exercici fins a l'extenuació.

Foto de F. Boix (ADC)

ADC (Arxiu de la Deportació de Castellar del Vallès)

Els textos signats reflecteixen l'opinió personal dels autors respectius.

FUNDACIÓ
 Amics
 de les Arts
 i de les Lletres
 de Sabadell

El primer cap de setmana de maig es va commemorar el 55è aniversari de l'alliberament del camp de concentració austríac de Mauthausen, el 5 de maig de 1945.

Mauthausen és un petit i pintoresc poblet a la riba del Danubi, només conegut fins llavors per la qualitat de la seva pedra, que era extreta de les pedreres que voltaven el poble. El 1938, i a imitació de Dachau, Himmler fa construir a pocs quilòmetres del poble, prop d'una gran pedrera, un camp de concentració. Qui no s'ha impressionat la primera vegada que ha anat a Mauthausen quan, després d'un camí en ascens enmig d'un gran bosc, finalment poc albirar, sobre uns prats, aquella fortalesa en forma de castell inexpugnable. Allí, i en les seves 600 sucursals hi passaren més de 190.000 homes i dones, dels quals moriren de les formes més perverses més de 125.000. No només es tracta de xifres i d'història, cada home i dona tenia nom i cognoms i unes vides que quedarien destruïdes o, en el millor dels casos, malmeses: "No som supervivents, som condemnats a viure", afirmen alguns d'ells. Dotze

Mauthausen, recordar: un deure.

d'aquests homes i dones es deien: Pau Alemany, Venanci Anglès, Eugeni Simó, Ramon Batet, Esteve i Melcior Cañellas, Jaume Casanellas, Marià Llonch, Pere Navarro, Jaume Paloma, Josep Rodríguez o Daniel Serratosa, i vivien al carrer de l'Horta Novella, Campmany o Latorre de la nostra ciutat. Qui s'ha preocupat de treure'ls de l'oblit?

Aquest exemple serveix per adonar-nos que el fenomen dels camps no només va afectar el poble jueu, sense oblidar que la Solució Final estava pensada per a ells (entre altres ètnies "inferiors"), sinó que també afectà a exiliats espanyols i catalans que no eren de primera, que no tingueren ni els recursos ni els contactes per fugir de la gola del llop en què es convertí la França de 1940.

Barracó de Mauthausen

FOTO: ABC

Dibuix: Ramon Milà, deportat català.

Es tractava de gent demòcrata, republicana, idealista, compromesa socialment i políticament, gent que ja venia exhausta de lluitar durant tres anys en el bàndol republicà i que havia estat obligada a allistar-se a la Companyia de Treballadors Estrangers. Gent que encara ara, amb més

de 80 anys, afirma que tornaria a agafar les armes per lluitar per les llibertats. Aquests homes, que varen fer la prometença de recordar i testimoniar mentre visquessin, ara es tornen a preguntar de què ha servit tan horror.

Sembla pertinent afirmar que no hem après la lliçó, que no els hem

escoltat prou, que no els hem retornat el paper d'estendards de les llibertats, ni tan sols els hem pogut pagar el monument que hi ha al camp. Més de vint anys de democràcia no han estat suficients per esmenar l'oblit. La majoria ja han mort i els que ens queden trigaran poc a deixar-nos.

Això mentre a la resta d'Europa s'a-profitaven els actes del 6 i 7 de maig per posar sobre la taula el fenomen de la intolerància arreu d'Europa. Es cobrien amb grans mitjans tècnics i humans els actes, es feien entrevistes en directe, es retransmetia el concert de la Filharmònica de Viena a la pedrera a una pila de països i s'acreditaven més de 10.000 periodistes. I aquí, què hem fet? Alguns articles esparsos plens de tòpics i només una cosa a destacar, els tres documentals fets per l'equip de Línia 900: un treball rigorós, divulgatiu i sobretot sensible, fet amb humanitat.

On són les aportacions historiogràfiques? Quin camí hem emprès d'ençà el que havia endegat el 1977 Montserrat Roig? Queda molta feina per fer, i entretant, figures tan compromeses i emblemàtiques com Joaquim Amat-Piniella o Francesc Boix (peça clau del judici de Nuremberg), cas de tornar a néixer, haurien preferit fer-ho a Londres o a París o a Roma, on els seus deportats il·lustres han estat convertits en emblema de la lluita democràtica.

M'ha semblat, per tant, que des de *Quadern* també havia d'assumir el compromís de la memòria i és per això que us presentem un recull de treballs que crec que ajudaran a mantenir la flama de la memòria encesa.

David Serrano
Director

Ben-Net
CENTRE DE NETEGES, S.A.
TEL. 93 723 72 00 - FAX 93 723 65 47
SABADELL

R A D I O
GRÀU
DIGITAL • MÚSICA • VIDEO
ELECTRODOMÈSTICS • INFORMÀTICA

eurojet
VIATGES

Passeig de la Plaça Major, 48 • SABADELL
Tel. 93 726 78 33 (4 línies)
TERRASSA • BARCELONA
HOSPITALET • TARRAGONA